

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 35. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1838_599-txt-shoot-idm1266.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Sverig havde indtil Trediveaars-Krigen været næsten ganske ubekjendt uden for Norden, men under denne store Vendekreds, hvor Danmark næsten ganske tabte sin Vigtighed, vandt Sverig under *Gustav Adolf* en evropæisk Navnkundighed, det næsten havde lige saa ondt ved at tabe som at vedligeholde. Denne Navnkundighed voxte end ogsaa ved *Karl den tolvtes* vel æventyrlige og til Slutning ulykkelige, men dog kæmpemæssige og glimrende Færd, saa uagtet Sverig maatte afstaa Ingermanland, Estland, Lifland og lidt af Finland til Peter Czar, ansaas det dog i hele Evropa, endsige da i Petersborg, endnu for en Magt af anden Rang, der under en tapper Konge kunde blive frygtelig og farlig, man vidste ikke for hvor mange, men først og sidst for Rusland, der havde været saa nærgaaende og lagt sin ny Hovedstad ligesom til Trods paa, 36hvad der længe kaldtes *svensk Grund*. Landet var imidlertid, især under Karl den tolvtes bestandige Krig, blevet forarmet, Adelen havde under svage Fyrster tiltaget sig den egentlige Regering og var delt i to Partier, hvoraf det ene holdt med Rusland og det andet med Frankrig, og stod da begge i udenlandsk Tjeneste og til Dels i fremmed Sold. I Midten af Aarhundredet besteg *Adolf Frederik* af det oldenborgske Hus, forhen Biskop i Lybek, den svenske Trone, men bar kun Kronen til Stads, hvorover han en Gang blev saa utaalmodig, at han nedlagde den, men lod sig dog overtale til at tage den igjen og døde med den 1771. Hans Søn *Gustav den tredje* tog sig derimod paa den første Rigsdag 1772 med Staalhandsker den Frihed at give Sverig en ny Forfatning og herskede temmelig uindskrænket til Rigsdagen 86, hvor han slet intet kunde udrette; og uagtet det kun var et daarligt Varsel for en Krig, han vilde begynde paa sin egen Haand, saa' Gustav dog vist deri én Grund mere til at bryde med *Rusland*, dels fordi han ansaa Modstanden [for] vakt fra denne Side, og dels fordi han mente, naar Krigshæren først var paa Benene, at kunne gjøre, hvad han vilde.